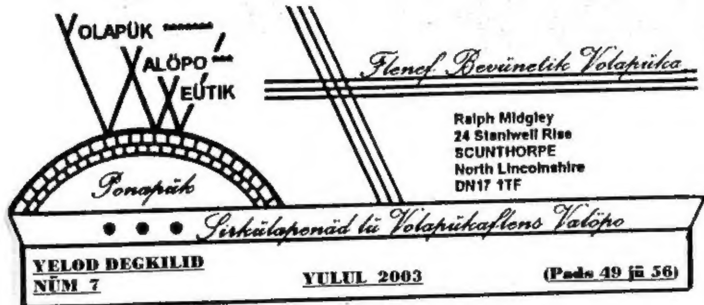

Ralph Midgley
24 Stanlwell Rise
SCUNTHORPE
North Lincolnshire
DN17 1TF

YELOD DEGKILID
NÜM 7

YULUL 2003

(Pads 49 jü 56)

O Volapükaflens Valöpo!

Mens ai nitedälons seimo tefü Volapük, ab semikna fikul gretik dabinon in tef at. Dälolsös obe, begö! das kleilükob dini :

Adelo, ven nitedäloy tefü Volapük e seko viloy lärnön oni, mutoy u kanön reidön Linglänapüki, u votaflano Deutänapüki, bi lärnods e vödabuks ün tim at pepübons te medü püks at. Jenöfo mödikans ya suemons Linglänapüki, bi pük at binon vemo veütik in vol obsik.

Ab flens Spanyänik e Fransänik vilons lärnön Volapüki medü püks lönik. Penons: „Kikodo mutobs-li lärnön Linglänapüki ad kanön lärnön Volapüki? Binos nesiäm voik! Neplidobs Linglänapüki, ab jinos obes, das mutobs primo lärnön oni ad kanön fino lärnön Volapüki - binos negidikos !"

Mutob koefön, das ced at süpädon obi boso, bi Linglänapük adelik binon, äsä ya esagob, pük mu veütik, e do kanob suemön, das mens anik neplidons oni sekü kods difik, cedob ye, das sev ona, igo sev stabik, binon frutik. Ab fümo kanob suemön skàni onas.

Sekü atos, mutoy labön tidodemis e vödabukis Volapüka medü püks votik ad kanön yufön flenis länas votik, e patiko flenis Spanyänapükik/Fransänapükik. Säks, kels plösenons oki, binons: Kin odunon-li vobi at? Vob at binon-li tu mödik pro pösod bal" Gudikünos binos, das Volapükaflens Spanyänik e Fransäniks dunons onis, bi sev onas pükas lönik binon mu gudik. Äsä sagoy, labons püki in boms.

Ab ya dabinons-li tidodems somik medü püks at? Pro Volapük rigik - lesi! ab pro Volapük nulädik-li?

Reidans kanons labön tikamagotis gudik in tef at - if si, täno penolsös onis obe, begö!

Valikosi Gudikün sedom Oles ed Olikanes

Ralph

KLEILÜKOLÖD, BEGÖ! SÄKÄDI OBIK

Kels binons gebs e dists vödas sököl, kels valiko pajonons in vödabuks dis „an" (Deutänapüko) u „at" (Linglänapüko)? (Ekö vöds votik fa reidan at pesedöl) :-

- -

TA labon sinifis sököl :-

1. Dabinon neletian u pösod ad bemastikön :-

   a) Medin *ta* fif
   ä) Komipobs *ta* neflen

2. Sinifon i tefi vü dins tel :-

   a) Ped paunas lul *ta* kvadazimmet bal

3. Sinifon kontagi u kosami, suvo, ab no ai, noiko :-

   a) Änafädobs *ta* klif
   ä) Stutof *ta* völ
   b) Edunom *ta* vil ofik
   c) Fät ai jinon binön *ta* obs
   d) No sevob kikodo dunofs ai *ta* od
   e) *Ta* at, vilobs tävön ini zif

VE labon sinifis sököl :-

1. flanü
   a) Golobs *ve* flumed
   ä) Vabom *ve* legad

2. tumo
   a) Pladulan golom *ve* dom alik
   (sevabo: golom lü dom balid, telid, kilid, e r)

(Ün mul balidkömöl, ofinükob lisedi vödas somik, keli esedom obe reidan at, e sinifis kelas etuvom so fikulikis).

VI:51:2003

ZIF NEN LEIGOD

El Blackpool binon vakenöp benosevädikün Lingläna. Kod utosa binos, das ai äkanon lofön muadis valasotik, kels jänälons ballonis vakenanas, kels visitons oni alyeliko.

Zif at i dalabon tümi. stabaston kela päseiton ün yel 1891. Äzesüdos yelis tel e laf ad bumön tümi at, e pämalfükon tü del 14id mayula ün yel 1894.

Bumot magifik at dalabon tounis 2.586 stala e gifafera,* e gellot ona rivon piedis 518 (e puidis zül!). Dü yel zänedik* lift tävon lü sömit tüma plu ka naeds 50.000.

Donü tüm kanoy visitön sirkudi* famik.

Blackpool dalabon melaponis* kil, ed igo if stom binon badik dü vaken, ekö ai mödikos ad dunön.

Utan, kel no evisiton eli Blackpool no elogon lifi - sekü atos, bonedolös nen zögön vakeni uslo anu !

GIFAFER	cast iron	MELAPON	pier
SIRKUD	circus	ZÄNEDIK	average

SAGODS ANIK

No tefos dog in feit, ab feitäl in dog.

If vilol dunükön bosi, säkolöd pösodi jäfädikün.

No valikans, kels visitons glügi binons saludans.

Vom jönik binof klotugik, ab klotug gretikün dabinon in lan ofa.

VII:52:2003

KONÄD VÖNÄDIK KLIPAS BÖDANÄSTAS

Vönädo reigän gretik nemü *Wanakerta* ädabinon. Län at päreigon fa jiplin „*Sri Baginda Maha Praboe Kalasekti*," kel äbinof so jönik äs el lelaflor änu ifloriköl, ed äsevädof pö züanef oka as „jigod plinik labü logs bijutik".

Ün göd seimik äjenos naedilo, das jiplin, du äjäfof me dakonsälam ko reigäniguveran okik e reigäna cifodans votik, äseadof paeliko ä nefäköfiko su stul okik, ibä of, kel votiko äbinof so saunik ä fredik, äsenof oki anu vemo malädiki.

Äsoalükof oki ini cems okik ed äplekof us lü „*Allah*":

„Palelobölal ä Sublimal,
das Or ga ödönusaunükomös obi!"

Pos atos äseitof oki ad slipön, ed in drims okik älilof vögi, kel äsagof ofe, das te melaflor, kel glofon len klifs, ökanonöv gevön ofe saunikami.

Ven jiplin igalikof, äkobolevüdof dönu reigäniguverani e cifodanis reigäna, ed äkonof omes drimi okik, äbüdölo omes ad büedön sukön melaflori saunikami gevöli.

Bevü reigänacifodans ebo i nouban : „*Mas Toemenggoeng Aroeng Binang*" pinemöl ädabinom, kel, posä iduinom eli „sembah" (= bieg dibik) lo jiplin, äspikom so lü of:

„Milna begob ore pardi, o jiplin nobik! das duinob ore begi. Komitorös obe, obe teik, ad sukön medini! Büedorös golön obi nen sökanef anik, nen yuf anik, lü tops, kö melaflor ma sag glofon, das blinobös ore floris so vemo padesirölis; e smilil löfidik logoda orik klietonös obis dönu, äsä strals gödasola!"

Jiplin ädalilof küpälo noubani ed ägespikof ome:

„Danob oli demü zil olik, o „*Toemenggoeng Aroeng Binang*! e gevob ole däli ad detävön nog adelo".

<u>VII:53:2003</u>

El „*Aroeng Binang*" ädetävom täno lü melajol de „Karangtritis" ed ävisitom us lekevis difik. Ab melaflori no ätuvom us. Sekü kod at äflekom oki vesüdio ed äsökom joli, jüs ärivom eli „*Karangbolong*". Ilükömölo us äbexänom lubelis pebegloföl, ed äzigolom dü dels mödik, nes dagetön zeili okik.

Fino äbexänom klifi „*Karang Koeda*" penemöli, ed älifom us dü dels vel äs härmit, ädaflapölo oki ed änüsumölo ni zibi ni drinedi.

Pos pasetikam delas vel et, ävipom ad soalükön oki lü top nog soalikum. De lubel oka älogom in mel klifi soalik seadöl, len flans valik pebeflumöli dub batod skömöl seana.

Top et äjinon lü om vemo pötik pro medits relöfik oma, kels cedü om ösötonsöv blinön omi fino lü zeil omik.

Medü näm vila okik älöükom oki äsä böd ini lut, ed äflitom lü klif. Su klif soalik et el „*Aroeng Binang*" ästebom dönu dü dels vel, ädaflapölo koapi okik, ed älebegölo yufi godas, dat ödalomöv tuvön topi, kö melaflor äglofon.

Tü soar dela velid äloegom süikön se sköm vietik levefas melaneüfi, kel älüspikof ko vög flenöfik so lü om :

„Glidob oli, o „*Mas Toemenggoeng Aroeng Binang*"! Oli, kel nog binol yunik ä so nämik äs klifs; sevob gudiko utosi, kelosi vilol sukön is. Klienob ad yufön oli, if vilol promön ad fölön i vipi obik".

El „*Aroeng Binang.*" vemo ifeniköl, ägespikom ofe ko vög fibik, ab kleilik:

„Paglidorös! or, kel pesedor fa „*Allah*" Mulöpal; kif binor-li, e kiöpao kömor-li, e kinik vip binon-li, kel muton pafölön fa ob?"

Ad atos neüf ägespikof:

„Nem oba binon „*Tisnawati*", e pesedob fa sör obik : jigod „*Goenawati*"

- jiplin sulüdäna, kel ekomitof obe ad jonön ole, o „*Aroeng Binang*"! topi, kö melaflor glofon, if zepol ad matikön ko ob".

El „*Aroeng Binang*" ägespikom, das ävilom matikön go vilöfo ko el „*Tisnawati*", if of te öjonof ome topi, kö ökanom tuvön melaflori, du leigüpo äbegom ad dalön blinön floris pütuvöl lü jiplin, kel isedof omi, „ibä ya dü dels e neits mödiks äsukob melafloris saunüköl, nes äplöpob ad tuvön onis. Jonorös obe kludo topi, kö glofons! o „*Tisnawati*" !

Jiatan äsäkof ele „*Aroeng Binang*", va äbinom klienik ad yulön, das om, fori ütuvöl, ömatikom ko of. Äsagom, das äbinom klienik ad dunön atosi. Täno el „*Tisnawati*" äbegof ome ad sökön ofi love mel lü klips, kels dabinons sulüdü „*Karang Koeda*", zao mö liöls tel vesüdü „*Karangbolong*". Ed us el „*Aroeng Binang*" ölogom balidnaedo melaflori, kel glofon len klifs. Äbegom de „*Tisnawati*" däli ad dalön konletön floris, e blinön onis jipline oka, äläsagölo, das posä üfölom komiti oka, ögekömom lü klif in mel, kö ikolkömom balidnaedo ofi, ad fölön promi e matikön ko of. Däl pibegöl pägevon ome, ed el „*Aroeng Binang*" ädevegom ko melaflors lü ledom jiplina okik.

Tü del et jiplin ikobükof dönu lä ok konsälalis oka ad dakonsälön dö sedäb okik: „*Aroeng Binang*" ädajonom oki in konsälalecem ko medin so vemo pidesiröl, ed ädoseidom oni len futs jiplina sublimik okik. Lienäd freda äpubon su logod dolik ela „*Maha Praboe Kalasekti*", e posä idanof eli „*Aroeng Binang*", ägolof lü cems okik ad blufön medini. Pos atos äslipikof, e ven ägalikof, äsenof oki go sauniki. Ven igekömof ini konsälalecem, äbegof ele „*Aroeng Binang*" ad nunodön dö täv omik, e ad nunön ofe, kiöpo ituvom fino flori saunüköl.

El „*Aroeng Binang*" äkonom täno fätotis okik küpäliko fa jiplin oka pädalilölis. Ven ifinükom konoti okik, el „*Kalasekti*" ävokädof:

„Danob oli go ladöfo, o „*Mas Toemenggoeng Aroeng Binang*"! Das edagetob dönu sauni, debob dani te lezile olik. Nemi olik votükob sekü kod at ini „*Kjahi Soerti*" (= utan, kel fägom ad fölön vipi), bi efölol vipi jiplina olik. Lekevi, kö etuvol melaflori, labedob, e gevob one nemi : „*Dahar*". Melaflor it obinon fovo el „*soesoeh manoek lawet*" (= näst melasvala), ibä de medin at frut vemo mödik binon spetabik pro menef."

VII:55:2003

DÖ BUKS NITEDIK

FA DOKAN ALBERT SLEUMER

Buk balid, kel föro pebükon me tonats livik fa hiel *Johann Gutenberg* in zif Mainz zao ün yel 1445, no äbinon bib, ab poedot in Deutänapük pelautöl, ä mö pads veldegfol gretik, dö sibüils. (Jiprofetans in miteodav).

Tän bük äfovon de samäds degvel gramata ettimo mu famika hiela *Donatus* (so penemöla ma gramatan di Roma: *Aelius Donatus*, kel älifom zao ün yel 350 pos Kristus).

Pas ün yel 1453 el Gutenberg äprimom büki **biba latinik**, kela adelo nog samäds lölöfik u tio lölöfiks nemödiks komädons, e de kels fe samäds degtel teiko dabinons in Tats Pebalöl Lamerikäna. Bib fa el *Gutenberg* pedabüköl pacedon reto as **buk jerikün** vola.

As **buk vönädikün vola** pacedoy papürod „*Prisse*" in bukemöp netik di Paris, bi ma ced valemik pelauton zao ün yel 3350 bü Kristus. Hiel *Prisse d'Avennes* (1807 - 1879) ituvom oni in sepül nilü el Thebae in Lägüptän.

Buk gretikün vola binon kaedem naatomik se yels : 1823 - 1830, kel labon geiloti metas 1,9 e vidoti meta 0,9. Binon in bukem febodajula tatik in zif Wien (Lösterän),

Bib pepenöl no binon mödiko smalikum (sevabo mö mets 1,6 x 1,1), kel pakipedon in Linglän.

Lebuki sümik dalabon bukemöp regik in zif Stockholm (Svedän) in **diababib** sonemik. Te töbiko mans nämik tel kanoms tovön oni.

Buk smalikün ädavedon ün yel 1897. Äpubon in gretot mimmetas 9,5 x 6 in zif Padua (Litaliyän) e ninädon padis teltumjöl. Ninädon penedi hiela *Galilei*, e seledotis votik.

Ab **mu pülik** binon **kaled di Karlsruhe** (1826), kel labon gretoti zimmetas 2 x 1,5 e vetoti gramas kil. In bukil dabinons: kaled äsi magods lul e zifakaed zifa Karlsruhe.

VII:56:2003

NUNILS SE VOL LÖLIK

BIRABAN LEGUDIK

Biröp ela Klosterbräuerei in zif Neuzelle (Deutän) edatuvon biri, keli kanoy drinön - i leigo gebön ad banön oki. Birajämpod at malfükon hogülis e nüdranon ini skin. Komandoy ad gebön liätis kil bira pro banam. Pos foldil düpa osmeloy gudiko!

REINATOFS NO BENOKÖMIKS

Flitöms Rusänik eboumons* me kiemods lefogis ad stopön reini falöl sui päräd Presidala Vladimir Putin in zif St. Petersburg. Flitöms fol äkoedons falön ini lefogs pounis mäldegmäl kiemodas ad stigädön reini tusunik*, e seko ad moükön kumami* reina. Tatak at päbüdon fa reiganef Rusänik ad fümetön* stomi gudik dü visit de plu ka voladugans foldeg.

NESEV NOLAVIK

Neplu ka laf publüga Nolüda-Lamerikänik e te kilid publüga Greta-Britänik sevon, das tal tulon, balna a yel, zi sol, sagom profäsoran John Durant de Niver zifa Oxford (Linglän). Plu ka Nolüda-Lamerikans daülik telmil e Greta-Britänans daülik telmil päxamons tefü jenöfots nolavik. Säks veldegmäl päplösenons ones ad fümodön* nolis stabik* nolava. Te mäl dötum Nolüda-Lamerikänanas e vel dötum Greta-Britänanas äkanons pacedön noliks* tefü nolav, ma gased tiädü : „Nolav".

BOUMÖN	to bomb	NOLIK	literate
FÜMETÖN	to determine	PÄRÄD	a parade
FÜMODÖN	to verify	STABIK	fundamental
KUMAM	an accumulation	TUSUNIKO	prematurely

- -

! ! ! ! ! ! !

If reidans obsik logons bosi nitedik in gaseds olsik, begob ones ad sedön onis obe ad ninükön atis bevü *„Nunils se Vol Lölik."* Danis mödik ! ! !